

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 557-558/2524

นางตั้ง เพชรรัตน์ กับพวกรวม 2 ส่วน โจทก์ นางสาวลัดดา เพชรรัตน์ จำเลย

กฎหมายที่เกี่ยวข้อง ป.พ.พ. มาตรา 850, ป.พ.พ. มาตรา 1356, ป.พ.พ. มาตรา 1612, ป.พ.พ. มาตรา 1613, ป.พ.พ. มาตรา 1627, ป.พ.พ. มาตรา 1635, ป.พ.พ. มาตรา 1636, ป.พ.พ. มาตรา 1750, ป.วิ.พ. มาตรา 142

ย่อ / หลักกฎหมาย

โจทก์ฟ้องว่าโจทก์ที่ 1 เป็นภริยาของ ล. โจทก์ที่ 2 เป็นบุตรของ ล. ซึ่งเกิดแต่ ข. ภริยาอีกคนหนึ่ง จำเลยเป็นบุตรซึ่งเกิดแต่ ส. ภริยาที่ไม่ชอบด้วยกฎหมายของ ล. จำเลยโอนรับมรดกที่ดินพิพาท แต่ผู้เดียว ขอให้แบ่งตามส่วน ได้ความว่าโจทก์ที่ 2 และจำเลยเป็นบุตรที่ ล. บิดารับรองว่าเป็นบุตร ส่วนที่พิพาทได้ความว่าเป็นทรัพย์สินที่ได้มาในระหว่างที่ ล. และ ส. มารดาจำเลยอยู่กินด้วยกันฉันสามีภริยาดังนี้ ล. และ ส. จึงเป็นเจ้าของรวมในที่พิพาท ที่พิพาทจึงเป็นของ ส. มารดาจำเลย กึ่งหนึ่ง อีกกึ่งหนึ่งเป็นของ ล. ส่วนของ ล. นี้ตกเป็นสินสมรส ระหว่าง ล. กับโจทก์ที่ 1 โจทก์ที่ 1 จึงมีสิทธิ ในส่วนที่ เป็นของ ล. กึ่งหนึ่งในฐานะภริยาที่ ชอบด้วยกฎหมาย อีกกึ่งหนึ่งเป็นมรดกของ ล. ซึ่งตกได้แก่โจทก์ที่ 1 ที่ 2 และจำเลยคนละหนึ่งส่วนเท่ากัน(โจทก์ที่ 1 มีสิทธิในที่พิพาท 4 ใน 12 ส่วน โจทก์ที่ 2 มีสิทธิ 1 ใน 12 ส่วน) จำเลยไปยื่นคำร้องขอรับมรดกที่ดินพิพาท โจทก์ที่ 1 ได้ยื่นคำคัดค้าน ในที่สุดโจทก์ที่ 1 และจำเลยตกลงกันได้ โจทก์ที่ 1 ได้ทำบันทึกไว้ต่อหน้าเจ้าพนักงานที่ดินว่าโจทก์ที่ 1 ยอมรับเอาที่พิพาทส่วนหนึ่งทางทิศตะวันตกจะรังวัดแบ่งแยกกันเมื่อจำเลยได้โฉนดแล้ว และโจทก์ที่ 1 ขอลอนคำคัดค้านนั้นเสียดังนี้ บันทึกดังกล่าวเป็นสัญญา ประนีประนอมยอมความตกลงแบ่งปันทรัพย์ มรดก ไม่ใช่การสละมรดก เป็นผลให้สิทธิเรียกร้องของโจทก์ที่ 1 ระงับไป และได้สิทธิใหม่ตามสัญญานี้จำเลยกล่าวมาในฎีกาว่ายินดีปฏิบัติตามสัญญา ประนีประนอมดังกล่าว ศาลฎีกาพิพากษาให้โจทก์ที่ 1 มีสิทธิได้รับส่วนแบ่งตามสัญญาดังกล่าวนั้นได้

คำพิพากษา

ศาลชั้นต้นรวมพิจารณาพิพากษาคดี 2 ส่วนนี้เข้าด้วยกันโดยเรียกโจทก์ส่วนแรกว่าโจทก์ที่ 1 และโจทก์ส่วนหลังว่าโจทก์ที่ 2 โจทก์ที่ 1 ฟ้องว่า โจทก์เป็นภริยานายเลี่ยมผู้ตาย โจทก์ที่ 2 เป็นบุตรผู้ตายเกิดจากนางเข็บภริยานายเลี่ยม จำเลยเป็นบุตรที่เกิดจากนางเสถียรซึ่งเป็นภริยาที่ไม่ชอบด้วยกฎหมายของนายเลี่ยม ไม่มีสิทธิรับมรดกของนายเลี่ยม นายเลี่ยมตายมีที่ดินมรดกแปลงหนึ่งราคา 50,000 บาท จำเลยโอนรับมรดกดังกล่าวแต่ผู้เดียวโดยจำเลยหลอกลวงโจทก์ให้พิมพ์ลายนิ้วมือในหนังสือไม่คัดค้าน ขอให้พิพากษาว่าจำเลยไม่มีสิทธิรับมรดกดังกล่าวของนายเลี่ยม ถ้าหากมีก็เพียงหนึ่งในหกส่วน ส่วนโจทก์มีสี่ในหกส่วน ส่วนที่เหลืออีกหนึ่งส่วน เป็นของโจทก์ที่ 2 ส่วนโจทก์ที่ 2 ฟ้องว่าโจทก์ที่ 1 ไม่ใช่ภริยาโดยชอบด้วยกฎหมายของนายเลี่ยม โจทก์ที่ 2 และจำเลยเป็นทายาทของนายเลี่ยม จึงขอให้จำเลยแบ่งที่พิพาทให้โจทก์ที่ 2 กึ่งหนึ่ง จำเลยให้การว่า โจทก์ที่ 1 ไม่ใช่ภริยา และโจทก์ที่ 2 มิใช่บุตรของนายเลี่ยม แต่จำเลยเป็นทายาทคนเดียวของนายเลี่ยมโดยนายเลี่ยมให้การรับรองว่าเป็นบุตร โจทก์ที่ 1 ได้ทำสัญญาประนีประนอมกับจำเลยยอมรับเอาที่พิพาทบางส่วน และจะแบ่งได้ก็ต่อเมื่อได้โฉนดมาเสียก่อนขอให้ยกฟ้อง ศาลชั้นต้นวินิจฉัยว่า โจทก์ทั้งสองและจำเลยต่างเป็นทายาทของนายเลี่ยม ที่พิพาทเป็นของผู้ตายครึ่งหนึ่ง

และเป็นของมารดาผู้ตายครั้งหนึ่งที่พิพาทส่วนของผู้ตายตกเป็นสินสมรสของโจทก์ครั้งหนึ่งอีก ครั้งหนึ่งเป็นมรดกของผู้ตาย สัญญาประนีประนอมที่โจทก์ที่ 1 ทำไว้กับจำเลยเป็นการสละมรดก บางส่วนจึงไม่มีผล พิพากษาว่าโจทก์ที่ 1 มีสิทธิในที่พิพาท 4 ใน 12 ส่วน โจทก์ที่ 2 และ จำเลยคนละ 1 ใน 12 ส่วน โจทก์ทั้งสองและจำเลยอุทธรณ์ ศาลอุทธรณ์วินิจฉัยว่า ที่พิพาทเป็นของ นายเลี่ยมผู้ตายแยกเป็นสินสมรสตกได้แก่โจทก์ที่ 1 กึ่งหนึ่ง อีกกึ่งหนึ่งเป็นมรดกของผู้ตาย การสละ มรดกไม่มีผล พิพากษาแก้ไขโจทก์ที่ 1 ได้ 4 ใน 6 ส่วนโจทก์ที่ 2 และจำเลยมีสิทธิคนละ 1 ใน 6 ส่วน จำเลยฎีกา ศาลฎีกาวินิจฉัยว่า โจทก์ที่ 1 เป็นภริยาของนายเลี่ยมผู้ตายโจทก์ที่ 2 และจำเลย เป็นบุตรที่นายเลี่ยมรับรองว่าเป็นบุตร ที่พิพาทเป็นทรัพย์สินระหว่างนายเลี่ยมกับนางเสถียร มารดาจำเลยเป็นเจ้าของร่วมกัน (อยู่ในระหว่างขอออกโฉนด) ฉะนั้น ที่พิพาทจึงเป็นของนาง เสถียรมารดาจำเลยกึ่งหนึ่ง อีกกึ่งหนึ่งเป็นของนายเลี่ยมซึ่งตกเป็นสินสมรสระหว่างนายเลี่ยมกับ โจทก์ที่ 1 โจทก์ที่ 1 จึงมีสิทธิในส่วนที่เป็นของนายเลี่ยมกึ่งหนึ่งในฐานะภริยาที่ชอบด้วยกฎหมาย อีกกึ่งหนึ่งเป็นมรดกของนายเลี่ยมซึ่งตกได้แก่โจทก์ที่ 1 ที่ 2 และจำเลยคนละหนึ่งส่วน กล่าวคือ โจทก์ที่ 1 มีสิทธิ 4 ใน 12 ส่วน โจทก์ที่ 2 มีสิทธิ 1 ใน 12 ส่วน ดังคำวินิจฉัยของศาลชั้นต้น ปัญหา สัญญาประนีประนอมยอมความนั้น ศาลฎีกาวินิจฉัยว่าเหตุที่จะได้ทำเอกสารฉบับนี้ขึ้นเพราะ จำเลยไปยื่นเรื่องราวขอรับโอนมรดกที่ดินพิพาท โจทก์ที่ 1 ได้ยื่นคำคัดค้าน ในที่สุดโจทก์ที่ 1 และ จำเลยทำความตกลงกันได้ จึงได้ทำบันทึกข้อตกลงกันไว้ต่อหน้าเจ้าพนักงานที่ดินซึ่งมีข้อความว่า "นางตั้งผู้คัดค้านขอแบ่งที่ดินแปลงนี้ทางด้านทิศตะวันตกกว้างไปทางทิศตะวันออก ผู้ขอและผู้คัดค้าน ก็ได้ยินยอมตกลงกันแล้วที่จะแบ่งกัน และจะแบ่งปันกัน เมื่อได้รับโฉนดแล้ว" และมีข้อความ ตอนท้ายว่า "ผู้คัดค้านก็ขอถอนคำคัดค้านเสียตั้งแต่วันนี้" แล้วลงลายมือชื่อจำเลยและ พิมพ์ลายนิ้วมือโจทก์ที่ 1 ต่อหน้าเจ้าพนักงานที่ดิน ข้อตกลงตามเอกสารหมาย จ.6 ไม่ใช่เป็น การสละมรดก แต่เป็นการตกลงแบ่งปันทรัพย์มรดก โดยคู่สัญญามทั้งสองฝ่ายระงับข้อพิพาทซึ่งมี อยู่ให้เสร็จไปด้วยต่างยอมผ่อนผันให้แก่กัน และมีหลักฐานเป็นหนังสือ จึงเป็นสัญญา ประนีประนอมยอมความที่บังคับได้ตามมาตรา 850, 1750 วรรคสอง แห่ง ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ผลของสัญญาดังกล่าวทำให้สิทธิเรียกร้องของโจทก์ที่ 1 ใน ฐานะภรรยาและทายาทของนายเลี่ยมผู้ตายระงับสิ้นไป และทำให้โจทก์ที่ 1 ได้สิทธิในที่ดินพิพาท ตามที่ได้แสดงไว้ในสัญญานั้น ซึ่งปรากฏว่าสิทธิที่โจทก์ที่ 1 ได้รับเป็นเพียงส่วนแบ่งของทรัพย์ที่ โจทก์ที่ 1 ฟ้องเรียกร้องมาเท่านั้น ทั้งจำเลยกล่าวมาในฎีกาว่าจำเลยยังยินดีปฏิบัติตามสัญญา ประนีประนอมยอมความดังกล่าว ศาลฎีกาจึงเห็นสมควรพิพากษาให้โจทก์ที่ 1 มีสิทธิได้รับส่วนแบ่ง ตามสัญญาดังกล่าวนั้นได้ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา 142(2) พิพากษาแก้ เป็นว่า ให้โจทก์ที่ 1 มีสิทธิได้รับส่วนแบ่งในที่ดินพิพาทตามสัญญาประนีประนอมยอมความ เอกสารหมาย จ.6 ส่วนโจทก์ที่ 2 ให้บังคับคดีไปตามคำพิพากษาศาลชั้นต้นนอกจากที่แก้ไข ให้เป็นไปตามคำพิพากษาของศาลล่างทั้งสอง

องค์คณะ

พินิจ สังขนันท์ · ทวี กสิยพงศ์ · ธาดา วัชรนันท์

ข้อความคำพิพากษาเป็นของศาลฎีกา · ที่มาของข้อมูล: deka.supremecourt.or.th · <https://thaideka.online/deka/557-558/2524>